

YO-KOKELAAN TEKNINEN OHJE

Kokeeseen valmistautuminen

- Olet harjoitellut sähköistä yo-koetilannetta Abitilla. Osallistunut **kurssien sähköisiin harjoitus- ja koetilanteisiin**. Koejärjestelmän käyttöä ei yo-koetilanteessa enää voi neuvoa. **Olet itse vastuussa siitä, että osaat sitä käyttää!**
- Olet tutustunut sähköisen kokeen yleisohjeisiin:
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/tiedote-kokelaille/opiskelijanohje>
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/tiedote-kokelaille>
- Olet tutustunut etukäteen aineesi esimerkkikokeisiin ja ohjeisiin
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/koekohtaiset-maaraykset-ja-ohjeet>
- Digabin video-ohjeita yhdessä paikassa: <https://vimeo.com/groups/362555>

KOETEHTÄVÄT

- **Koetehtävät** näkyvät selainikkunassa, lue ne huolellisesti.
- **Noudata vastausohjeita tarkasti** (esim. kysymysten määrä ja vaihtoehdot tehtävien eri osioissa).
- Voit tehdä muistiinpanoja ja luonnostella vastauksiasi konseptipaperille. Kirjoita jokaiseen käyttämääsi paperiin nimesi ja henkilötunnuksesi.
- Kysymysten **tausta-aineistot** aukeavat omalle välilehdelle ”*Avaa aineisto*”-painikkeella. Voit liikkua *Aineisto* ja *Sähköinen koe* välilehtien välillä. Voit myös asettaa välilehdet vierekkäin tietokoneen näytölle. Mikäli koetehtävät ”hukkuvat”, näpäytä selain-painiketta (maapallo). Lataa aineistot vain kerran, muuten muisti täyttyy (Tyhjentäminen tapahtuu painamalla latausnuolesta hiiren oikealla näppäimellä) Merkintöjen tekeminen aineistoon voi helpottaa luetunymmärtämisten tekemistä.
Jos aineisto sisältää pelkkää tekstiä, johon haluat tehdä merkintöjä, on helpointa kopioida teksti Writeriin ja tehdä merkintöjä Writerin työkaluilla. Jos aineisto on pdf-tiedostona, sen käsittelyyn voi käyttää Okular-ohjelmaa. Okular-ohjelmalla tekstiin voi tehdä esimerkiksi yliviivauksia eri väreillä. Ohjevideo Ocular -ohjelman käyttämiseen (englanniksi)
https://www.youtube.com/watch?time_continue=12&v=a5XoTXByfl
- **Äänvoimakkuutta** voit säätää kokeen aikana tarvittaessa näytön yläreunasta. (kuulokesymboli)
- Kirjoita vastaukset **vastauskenttiin**, jotka ovat *Sähköinen koe* välilehdellä kysymysten yhteydessä. Vastauskenttä suurenee automaattisesti kirjoittaessa.
- Koejärjestelmä **tallentaa vastauskentän** vastauksesi automaattisesti.
- **Jos haluat liittää** vastaukseesi jollakin apuohjelmalla tekemäsi havainnollistuksen (esim. taulukko LibreOfficella), ota siitä **kuvankaappaus** ja liitä se vastauskenttään.
- **Apuohjelmilla tehdyt tiedostot täytyy tallentaa itse työpöydälle.**
<https://vimeo.com/groups/362555/videos/158365235957>
- **Apuohjelmilla tehdyt tiedostot eivät siis tallennu automaattisesti kuten vastauskenttien vastaukset Sähköinen koe välilehdellä.**

KIELTEN KOKEET

- Vinkki kuunteluun: Aloita kuuntelun tekeminen sitten, kun luokassa on rauhallista. Ihan heti alussa kuuntelua ei kannata tehdä, koska luokassa voi olla liikettä, jos jollakin kokelaalla on ongelmia tekniikan kanssa.
- Muista testata äänitteen kuuluvuus
- Tee kuuntelu ehdottomasti ennen klo 12, jolloin ensimmäiset voivat poistua. Klo 11 voi alkaa vessarumba, joten ennen sitä on hyvä olla valmis kuuntelun kanssa.
- Teuvan lukio antaa kuulokkeet lainaksi yo-kokeen ajaksi.
- Joissakin luetun ymmärtämisen tehtävissä pohjateksti voi löytyä vain aineistosta. Silloin on siis saatava yhtä aikaa näkyville sekä teksti että kysymykset. Tällöin täytyy osata jakaa ruutu kahtia. Alla olevasta videosta näet ohjeet ruudun kahtia jakamiseen.
<https://vimeo.com/groups/362555/videos/158364449>
- Osaat käyttää kokeessa tarvittavia ohjelmia <https://cheat.abitti.fi/> sekä <https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/digitaalinen-ylioppilastutkinto/koejarjestelman-ohjelmat>
- Osaat tehdä Abitti-järjestelmässä kuvankaappauksen tietokoneen näytöltä
<https://vimeo.com/groups/362555/videos/158364957>
- Kokelas **voi valita**, missä järjestyksessä hän suorittaa koetehtävät ja hän **voi palata myös kaikkiin vastauksiinsa**.
- Kokelas **käynnistää itse** kuullun ymmärtämistä mittaavien tehtävien äänitteet ja videot. Tehtävät voivat sijaita kokeessa erillään toisistaan. **Äänitteiden kuuntelukerrat on rajoitettu**, mutta **tutustumis- ja vastausajan pituuden kokelas saa päättää itse**. Kokeessa voi olla myös vain kerran kuultavia osuuksia.
- Videotehtävissä kokelas voi tauottaa ja kelata videota taaksepäin eikä katselukertoja ole rajoitettu. Tehtävän suorittamiseen tarvittava ohjeistus annetaan tehtävän yhteydessä. Ohjeistuksessa vastauksen **sanamäärä voi olla rajoitettu**.
- **Avokysymysten** vastausten tulee olla lyhyitä ja ytimekkäitä. Ylipitkät vastaukset voivat edelleen johtaa pistevähennyksiin.
- Kokelas voi käyttää kuullun ymmärtämistä mittaavien tehtävien tekemiseen haluamansa ajan, mutta tehtävät laaditaan siten, että niiden yhteenlaskettu arvioitu **suoritus aika on noin yksi tunti**.
- Pitkän, keskipitkän ja lyhyen oppimäärän kirjoitelmat:
- Keväästä 2018 lähtien digitaalisen kielikokeen kirjoitustehtävän vastaukseen ei enää merkitä otsikon numeroa eikä sanamäärää. Kullekin kirjoitustehtävälle on oma vastauskenttänsä. Pitkässä oppimäärässä valitaan edelleen vain yksi kirjoitustehtävä, josta vastaus annetaan, lyhyessä ja keskipitkässä kaksi. Muiden kirjoitustehtävien kenttiin ei kannata tehdä mitään merkintöjä, sillä voimassa on edelleen se sääntö, että vähiten pisteitä antava suoritus otetaan huomioon.
- Koejärjestelmä laskee merkkimäärän ja sanamäärän. Kirjoitustehtävän enimmäispituus ilmoitetaan ohjeessa merkkeinä. Merkkimäärät vastaavat aikaisempia sanamäärärajoituksia. Merkkimäärään ei lasketa välilyöntejä eikä rivinvaihtoja, sen sijaan alun ja lopun tervehdykset yms. lisäävät merkkejä. Merkkimäärälaskuri laskee kaikki vastauskenttään kirjoitetut merkit. Tehtävänanto kannattaa lukea tarkkaan. Siitä käy ilmi, pitääkö suoritus otsikoida tai pitääkö siihen liittää esim. yhteystietoja.

OHJELMIEN HALLITSEMISESTA

- ❖ Lähtökohtaisesti kokeessa **ei odoteta minkään erityisen ohjelman osaamista** vaan vastauksen koetehtävään voi laatia minkä vain ohjelman avulla. Tarjolla on esimerkiksi useita erilaisia piirto-ohjelmia, mutta kaavioita voi yhtä hyvin laatia LibreOfficen diaesitysohjelmassa. Kurssien aikana harjoitellaan kuhunkin oppiaineeseen tarvittavien ohjelmien käyttöä. Omalle koneelle kannattaa kaikkea opiskelua varten ladata **LibreOffice -ohjelmistopaketti**, johon kuuluu tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, diaesitys- ja piirto-ohjelma. Suomenkielinen LibreOfficen lataus on mahdollista täällä: [Uusimman vakaan LibreOfficen lataus \(fi.libreoffice.org\)](http://Uusimman_vakaan_LibreOfficen_lataus_(fi.libreoffice.org))
- ❖ Lisäksi kannattaa opetella käyttämään jotain laskinohjelmaa esim. Texas Instruments TI-CX-CAS –laskinohjelma (maksullinen).

MATEMATIIKKA JA MATEMAATTISET LUONNONTIETEET

- On hyvä opetella piirtämään ja ratkaisemaan laskuja **Geogebra-ohjelmalla**. Myös Geogebralla on suomenkielinen lataussivusto: [Lataa Geogebra Apps \(geogebra.org\)](http://Lataa_Geogebra_Apps_(geogebra.org))
  - **Kemian** opiskelua ja koetta varten on hyvä asentaa MarvinSketch -ohjelma, jota käytetään myös tunneilla. Ohjelman asentamisohjeita löydät esimerkiksi [tältä Peda.net -sivulta](http://tältä_Peda.net_-_sivulta). MarvinSketchin asentaminen vaatii rekisteröitymisen, mutta on ilmaista. Jos Javan asentamisessa on ongelmia, kokeile ensin noudattaa em. ohjesivun alalaidasta löytyvää Javan asentamisen ohjetta.
  - Koejärjestelmän ohjelmissa on mainittu myös **Vernierin Logger Pro** -ohjelma, joka ei ole ladattavissa ilmaiseksi. Halutessasi voit tutustua **Logger Lite** ohjelmaan, jossa on karsitummat toiminnallisuudet. Logger Pro -ohjelmalla tehtävää datan analyysiä voi tehdä yhtä tehokkaasti myös Geogebra-ohjelmassa tai joskus myös taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen. Logger Liten voit halutessasi ladata täältä: [Logger Lite \(vernier.com\)](http://Logger_Lite_(vernier.com))
  - Tutustu myös muihin ohjelmiin ja ne kannattaa ladata ylioppilastutkinto.fi -sivulta löytyvien latauslinkkien kautta. **Lisätietoa opiskelemassasi aineessa käytettävistä ohjelmista saat aina kurssin opettajalta.**
- ❖ **Abitti-kurssikokeet: sinulla on toimiva sähköpostiosoite ja tiedät, miten koneesi näppäimistöllä kirjoitetaan @-merkki.**

REAALIKOKEIDEN TEHTÄVIEN MÄÄRÄT JA VASTAUSTEN ENIMMÄISMÄÄRÄT

- **Tehtävien määrä** kussakin reaaliaineen kokeessa riippuu oppiaineen pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltyjen syventävien kurssien määrästä, oppiaineen luonteesta ja tehtävien luonteesta.

Tehtävien määrät ja vastausten enimmäismäärät kokeissa ovat seuraavat:		
evangelisluterilainen uskonto 9/5	ortodoksinen uskonto 9/5	elämäkatsomustieto 9/5
filosofia 9/5	psykologia 9/5	historia 9/5
yhteiskuntaoppi 9/5	maantiede 9/5	biologia 11 / 7
fysiikka 11/7	kemia 11/7	terveystieto 9/5

- Vastausten enimmäismäärä kussakin kokeessa määritellään myös jokaiselle kokeen osalle erikseen.
- Tehtävän laajuuden ja kysymysmuodon mukaan tehtävän maksimipistemäärä voi vaihdella välillä 15–30 pistettä. **Kokeen maksimipistemäärä on 120 pistettä.** Sen saavuttaminen

edellyttää, että kokelas vastaa myös niihin tehtäviin, joissa tehtäväkohtainen maksimipistemäärä on suuri.

[https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/tiedostot/reaaliaineiden digitaalisten kokeiden maaraykset 2017.pdf](https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/tiedostot/reaaliaineiden_digitaalisten_kokeiden_maaraykset_2017.pdf)

YO-KOKEEN TULOKSET

- Lukion opettajat arvostelevat **alustavasti**, lautakunnan **sensorit** lopullisesti: pisteet ja pisterajat voivat muuttua. **Hyvän vastauksen piirteistä** voit tutkia arviointiperusteita: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto/hyvan-vastauksen-piirteet>
- Koetuloksista ilmoitetaan kokelaille viikon/kahden viikon kuluttua koepäivästä wilmassa.
- YTL:n sensorit vastaavat lopullisesta arvioinnista, joka valmistuu n. 1½ kuukauden kuluttua kokeiden päättymisestä.

Tarkastusarvostelua mahdollista pyytää 14 kuluessa siitä, kun on ollut mahdollista saada tietoon lopullinen arvostelu > maksaa n.50 euroa (maksut voivat muuttua keväisin), palautetaan kokelaan hakemuksesta, mikäli johtaa pisteiden muuttumiseen; älä hae kaiken varalta! > järjestelmä menee tukkoon; oltava perusteltu syy.